Uroczystość w byłym niemieckim Obozie Zagłady Kulmhof

Data publikacji: *2020-09-11 12:10:10* ***Data modyfikacji:*** *2020-09-11 12:10:10*

Powitanie uczestników uroczystości.

II wojna światowa była jednym z najtragiczniejszych rozdziałów w historii świata. Już w pierwszych jej dniach od połowy września do połowy listopada 1939r. w ramach ,,Akcji Tannenberg'' prowadzonej przez niemiecką żandarmerię i SS na obszarach wcielonych do III Rzeszy, w tym i w Kraju Warty, aresztowano, a następnie osadzono w kolskim więzieniu grupę polskich zakładników, mieszkańców powiatu kolskiego, wśród których byli m.in. rolnicy z okolicznych wsi, a także przedstawiciele miejscowej inteligencji a więc obywatele polscy, którzy wyróżniali się przed wojną postawą patriotyczną, aktywnością społeczną czy pozycją majątkową.

Część z nich przewieziono w dwóch transportach na teren Lasu Rzuchowskiego, gdzie zostali rozstrzelani. Największa egzekucja miała miejsce 15 listopada 1939r. Byli pierwszymi ofiarami zamordowanymi w Lesie Rzuchowskim, których ciała złożono w masowym grobie, gdzie dziś znajduje się pomnik – ołtarz. Na jego płycie umieszczono nazwiska 54 spośród 56 ofiar tej zbrodni. 8 grudnia 1941r. w Chełmnie nad Nerem – Lesie Rzuchowskim Niemcy zamordowali za pomocą spalin samochodowych ok. 700 Żydów, przybyłych dzień wcześniej z pobliskiego Koła.

Wydarzenie to rozpoczęło na tej ziemi działalność pierwszego niemieckiego obozu zagłady na okupowanych ziemiach polskich – KL Kulmhof. Ten obóz powstał wyłącznie po to, aby dokonywać w nim masowych mordów, był modelem dla innych, bardziej znanych, a utworzonych później niemieckich obozów zagłady, takich jak : Bełżec, Sobibór, Auschwitz – Birkenau czy Treblinka. Tu w Kulmhofie po raz pierwszy za pomocą gazowania zastosowano ludobójstwo na skalę przemysłową.

Obóz składał się z dwóch elementów. Pierwszy znajdował się w pałacu dawnych właścicieli Chełmna nad Nerem z parkiem, który otoczono wysokim drewnianym parkanem a w drugim okresie funkcjonowania obozu od wiosny, lata 1944r. do momentu wyzwolenia w kościele parafialnym w którym się znajdujemy a drugim elementem obozu był pobliski las Rzuchowski, gdzie grzebano ofiary zagłady.

KL Kulmhof to główne miejsce zagłady ludności żydowskiej z Kraju Warty oraz więźniów łódzkiego getta. Gromadzimy się dziś więc w szczególnym miejscu naznaczonym niewyobrażalnym ludzkim cierpieniem, krwią i ofiarą życia tysięcy ludzi zamordowanych z różnych krajów i narodowości, w miejscu, w którym w imię strasznej, zbrodniczej ideologii, objawiła się bezwzględność zła, nienawiści i pogardy dla drugiego człowieka i jego godności.

Chełmno nad Nerem Kulmhof am Nehr– Las Rzuchowski to miejsce pamięci, z którego śmierć niewinnych ofiar straszliwego mordu woła do nas o upamiętnienie wszystkich tu zamordowanych, ale zarazem to wołanie o dar trwałego pokoju i jego poszanowanie, aby już nigdy więcej nie wydarzyła się podobna tragedia i aby nikt już nie doświadczył ogromu niezawinionego niczym cierpienia jakim jest wojna. Wspólna modlitwa w intencji pomordowanych w obozie : Polaków, w tym księży, Żydów, Romów, Dzieci Czeskich, Jeńców Radzieckich i wszystkich ofiar II wojny światowej odbywa się w tym miejscu od 8 listopada 2007r.

Jest to więc już wieloletnia tradycja. Każdego roku Uroczystości przewodniczy Pasterz Naszej Diecezji, Jego Ekscelencja, ks. Biskup Wiesław Alojzy Mering, Ordynariusz Diecezji Włocławskiej, którego serdecznie witam wśród nas. Cieszymy się, że Ks. Biskup jest z nami przez te wszystkie lata i z ojcowską troską szczerym, pasterskim sercem i osobistym zaangażowaniem przewodniczy naszej

Link do strony www:
https://grzegorzew.pl/aktualnosc,568,uroczystosc-w-bylym-niemieckim-obozie-zaglady-kulmhof
Dokument PDF wygenerowano: 2026-11-22 14:01:17

modlitwie i Uroczystej Eucharystii.
Witam pozostałych uczestników dzisiejszej uroczystości:

1. Witam ks. prał. dr Zbigniewa Cabańskiego, wikariusza biskupiego Rejonu Konińskiego, proboszcza par. p.w. NMP Królowej Polski w Koninie, który wygłosi okolicznościowe kazanie.
2. Witam ks. Dziekana Dekanatu Kolskiego ks. Kan. Władysława Waszaka.
3. Witam Gospodarza tego miejsca : Pana Kierownika Bartłomieja Grzankę wraz zespołem pracowników Muzeum byłego obozu zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem.
4. Witam współorganizatora dzisiejszej uroczystości : panią Wójt Gminy Grzegorzew Bożenę Dominiak i wszystkich pracowników Urzędu Gminy zaangażowanych w przygotowanie dzisiejszej uroczystości.
5. Witam pana Leszka Galembę – posła na Sejm Rzeczpospolitej Polskiej wraz z małżonką.
6. Witam I wicewojewodę Województwa Wielkopolskiego panią Anetę Niestrawską.
7. Witam wszystkich przedstawicieli wyznania Mojżeszowego a w szczególności panią dr Eleonorę Bergman z Żydowskiego Instytutu Historycznego w Warszawie.
8. Witam pana Roberta Kropidłowskiego Starostę Kolskiego wraz z delegacją.
9. Witam Samorządowców Powiatu Kolskiego – wójtów i burmistrzów.
10. Witam Prezydentów, Burmistrzów i Wójtów wraz z Przewodniczącymi Rad Gmin i Miast z miejscowości, z których pochodzili ci, którzy w tym miejscu zostali pomordowani : Burmistrza Miasta i Gminy Dąbie, Burmistrza Miasta Koła, Prezydenta Miasta Sieradza, Wójta Gminy Koło, Wójta Gminy Koscielec, Wójta Gminy Wierzbinek, Wójta Gminy Olszówka.
11. Witam przedstawicieli służb mundurowych : Komendanta Powiatowego Policji – pana Artura Foryńskiego, Komendanta Państwowej Straży Pożarnej – pana Krzysztofa Żurawika, Powiatowego Inspektora Sanitarnego – panią Ewę Lewicką, Nadleśniczego Nadleśnictwa Koło – pana Tomasza Anastaziaka.
12. Witam przedstawicieli instytucji, stowarzyszeń i muzeów – pana Tomasza Nuszkiewicza i Radomira Pioruna.
13. Witam przedstawicieli Ochotniczej Straży Pożarnej w Chełmnie wraz z pocztem sztandarowym (oraz przedstawicieli Kombatantów).
14. Witam rodzinę zamordowanego przez hitlerowców Stanisława Kaszyńskiego oraz rodziny, których bliscy zostali zamordowani w Lesie Rzuchowskim.
15. Witam przedstawicieli mediów : prasy, radia i telewizji. 16. Witam wszystkich zaproszonych i przybyłych gości oraz uczestników dzisiejszej uroczystości.

Proszę teraz Jego Ekscelencję, Pasterza Naszej Diecezji ks. Biskupa Wiesława Alojzego Meringa o sprawowanie Najświętszej Ofiary Ołtarza w intencji pomordowanych w obozie : Polaków, Żydów, Romów, Dzieci Czeskich, Jeńców Radzieckich i wszystkich ofiar II wojny światowej.
Ks. Proboszcz Parafii Narodzenia NMP w Chełmnie
Grzegorz Grochowski Chełmno,
10 września 2020r.

Podziękowanie uczestnikom uroczystości.

Dzisiejsza podniosła uroczystość, która powoli dobiega końca, jest uczczeniem pamięci i złożeniem

hołdu pomordowanym w bestialski sposób ofiarom II wojny światowej. Jest jednocześnie dramatycznym apelem o to, aby podobna tragedia już nigdy więcej się nie powtórzyła, aby wszyscy mogli żyć w pokoju i wzajemnym poszanowaniu.
Chciałbym w tym miejscu serdecznie podziękować Jego Ekscelencji Ks. Biskupowi Wiesławowi Alojzemu Meringowi, Pasterzowi naszej Diecezji za przewodniczenie tej mszy św. w intencji pomordowanych w obozie i ofiar II wojny światowej oraz za udział w całej dzisiejszej uroczystości.
Modlitwa i troska o godne upamiętnienie pomordowanych tutaj na stałe już wpisała się w ojcowskie serce i życie ks. Biskupa. Jesteśmy wdzięczni ks. biskupowi za dar obecności, słowa umocnienia i pasterskie błogosławieństwo. Bóg zapłać!
Dziękuję ks. prał. Dr Zbigniewowi Cabańskiemu, Wikariuszowi Biskupiemu Rejonu Konińskiego, proboszczowi par. NMP Królowej Polski w Koninie za wygłoszone kazanie. Wyrażam podziękowanie wszystkim tu obecnym za wspólną modlitwę i upamiętnienie ofiar hitlerowskiego nazizmu. Dziękuję współorganizatorowi dzisiejszej uroczystości : Pani Bożenie Dominiak Wójt Gminy Grzegorzew i wszystkim pracownikom Urzędu Gminy, oraz na ręce pana Bartłomieja Grzanki pracownikom Muzeum byłego obozu Kulmhof w Chełmnie nad Nerem za wszelką pomoc, życzliwość, zaangażowanie i trud włożony w dzisiejsze obchody ku czci pomordowanych w lesie Rzuchowskim.
Pracownikom Gminy Grzegorzew za nagłośnienie dalszej części dzisiejszej uroczystości. Ks. Marcinowi Olejniczakowi wikariuszowi parafii Podwyższenia Krzyża św. w Kole, służbie liturgicznej ołtarza za liturgiczną oprawę Eucharystii. Panu organiście z parafii Matki Bożej Częstochowskiej w Kole za oprawę muzyczną dzisiejszej uroczystości.
Funkcjonariuszom Policji za zabezpieczenie dzisiejszej uroczystości i dbanie o nasze bezpieczeństwo.
Zapraszam wszystkich do udziału w II części dzisiejszej uroczystości.
Ze względu na prowadzone prace remontowe wokół miejsca pamięci dojazd na uroczyste złożenie kwiatów pod ścianą pamięci odbędzie się od strony wsi Majdany. Na zakończenie dzisiejszej uroczystości wszystkich obecnych w imieniu Pani Wójt Gminy Grzegorzew zapraszam na wspólną agapę do Świetlicy Wiejskiej w Ladorudzku.
Proszę teraz ks. bpa o udzielenie nam pasterskiego błogosławieństwa.
Ks. Proboszcz Parafii Narodzenia NMP w Chełmnie
Grzegorz Grochowski Chełmno,
10 września 2020r.
Przemówienie Wójta Gminy
Grzegorzew Ekscelencjo Księże Biskupie - Najdostojniejszy Pasterzu Kościoła Włocławskiego! Drodzy Kapłani! Szanowny Panie Pośle! Szanowna Pani Wojewodo, Szacowni Goście Wyznania Mojżeszowego! Panie Starosto! Koledzy Samorządowcy - Wójtowie, Burmistrzowie, Panie Prezydencie Szacowni Przedstawiciele Stowarzyszeń, Związków Wyznaniowych, Kombatantów Panowie Komendanci, Dostojni i Zacni Goście! według godności i urzędów.
Jesteśmy jeśli pamiętamy!
Corocznie, gromadzimy się w tym miejscu. Miejscu, jakże boleśnie i tragicznie zapisanym w historii. Z prawdziwą serdecznością witam Was wszystkich. Panująca pandemia koronawirusa oraz obostrzenia z nią związane spowodowały, że spotkamy się dziś w ograniczonym gronie, w skromniejszej oprawie. Jesteśmy powiatem z zaostrzonym reżimem sanitarnym. Łączymy się ze Wszystkimi, którzy corocznie, tak licznie do nas przybywali, a dziś nie mogą być z nami. Ze wzruszeniem i wdzięcznością wspominam wszystkie te spotkania. Wasza Ekscelencjo, Zacni goście Pamięć każe nam tutaj przyjeżdżać, być, by

spotykać się, modlić, przywoływać ofiary zbrodniczego koszmaru i ogromu tragedii jaka wydarzyła się w Fabryce śmierci jakim był Kulmhof.
Ogrom dokonanej tu zbrodni przeraża. Ale nie wolno nam odwracać od niej oczu. Nie wolno nam nigdy zapomnieć. Nie wolno nam być obojętnymi dla tego co się wydarzyło. Z tak okrutnie doświadczonego miejsca płynie przestroga dla Polski, Europy dla całego świata. I pomimo tragizmu tego Miejsca to jednak wartością jest nasze spotkanie, modlitwa, rozmowy …
Bardzo to sobie cenię! Historia uwikłała nas w bolesne, trudne i straszne wydarzenia. Obozy zagłady - to koszmarne dziedzictwo z czasów II wojny światowej. Naszym obowiązkiem jest dbanie o to, żeby te miejsca nie zostały zapomniane! Żeby były upamiętniane! Niech będzie to nasze wspólne zobowiązanie – nieść dalej w przyszłość przesłanie i przestrogę, która płynie z tego miejsca.
Dlatego tak ważna jest nasza obecność. Tak ważny jest nasz międzynarodowy, międzykulturowy i międzyreligijny dialog. Dziękuję Wam za to, że razem współtworzymy to wydarzenie – te nasze coroczne spotkania - ofiarowując je TYM, którzy nie mogą przemówić. Bardzo dziękuję za Wasze świadectwo i Waszą tu dzisiaj obecność.
Strażnikami pamięci jesteśmy!
Ekscelencjo Księże Biskupie - nasz Pasterzu! Pod Twoim pasterskim przewodnictwem ponownie spotkaliśmy się, by złożyć Eucharystyczną Ofiarę oraz wyrazić modlitewną pamięć. Składam wyrazy uznania za ojcowską troskę i za to, że Ksiądz Biskup zawsze potrafi jednoczyć nas tu wszystkich. Jedną z pierwszych kwestii na którą Ksiądz Biskup skierował swoją uwagę było upamiętnienie Ofiar Tu pomordowanych.
To właśnie z inicjatywy Waszej Ekscelencji od 2007 roku spotykamy się. To już nasze 14 -te spotkanie. 8 listopada 2007 r. Ksiądz Biskup spotkał się z nami po raz pierwszy udawadniając jak ważna jest pamięć o ofiarach. Otwartość Księdza Biskupa na dialog z judaizmem, niezwykle z szacunkiem i uznaniem do środowiska mojżeszowego, do Pani Doktor Bergman i Starszych Braci w Wierze Dziękujemy za Twoje wielkie serce, za Twoją mądrość, za to, że zawsze umiesz nam pokazać, co dobre i piękne.
Czcigodni Kapłani, Szacowni zebrani. Wszyscy jak tutaj jesteśmy, na tym wspólnym spotkaniu z Księdzem Biskupem, na tej agapie, która nas łączy, każdemu chciałabym wyrazić moje uznanie i podziękować. Wszystkich i każdego z osobna ogarniam swoją wdzięcznością za dzisiejsze spotkanie. Podkreślam obecność zacnych osób - składam wyrazy mojego uznania i podziękowania. Szczególne podziękowania składam na ręce Księdza Proboszcza Grzegorza Grochowskiego. Dziękuję Pani Wojewodzie, Panu Posłowi To piękne i zacne, że jesteśmy razem.
Pani Dyrektor doktor Anna Ziółkowska wraz z pracownikami dba o to miejsce, my o tym wiemy i to zauważamy. Zauważają to nasi goście wyznania Mojżeszowego, którzy do nas przyjeżdżają. Renowacja Cmentarza Ofiar Obozu w Lesie Rzuchowskim trwa. Miło mi poinformować, że Muzeum byłego niemieckiego Obozu Zagłady Kulmhof w Chełmnie nad Nerem otrzymało I Nagrodę w kategorii Działalność Wystawiennicza za stałą wystawę historyczną „ To są ostatnie dni naszego życia, dajemy więc znać o sobie”. Kulmhof – początek Zagłady, w konkursie Wydarzenie Muzealne Roku w Wielkopolsce „IZABELLA 2019”. Składamy na ręce Pani Dyrektor serdeczne gratulacje. Pani Dyrektor przeprasza, że nie może być z nami.
Wielkie słowa uznanie kieruję do Księdza Juliana Głowackiego. 29 sierpnia 2020 r. świętowaliśmy Jubileusz 75-lecia Ładu Bożego. Na ręce Pana Starosty składamy podziękowania i wyrazy szacunku dla zacnych samorządowców. Pozdrawiamy naszych Komendantów - Komendanta Powiatowego Policji oraz Komendanta Powiatowego Państwowej Straży Pożarnej.

Link do strony www:
https://grzegorzew.pl/aktualnosc,568,uroczystosc-w-bylym-niemieckim-obozie-zaglady-kulmhof
Dokument PDF wygenerowano: 2026-11-22 14:01:17

Najserdeczniej Wszystkim Państwu dziękuję. Jestem szczęśliwa goszcząc Państwa w Gminie Grzegorzew, – w mojej rodzinnej miejscowości - Ladorudzku. Dokładnie rok temu, też spotkaliśmy się 10 września, Wszyscy życzyliśmy sobie do zobaczenia za rok.... A tu COVID zweryfikował nasze plany. Koronawirus zmienia nasz świat bez pytania . Spokojnego czasu życzę i zdrowia! Życzę bezpiecznego, wolnego od pandemii czasu. To jest moje życzenie dla Wszystkich Państwa byśmy mieli więcej czasu. Wierzę, że za rok spotkamy się szerszym składzie, w obecności naszego Pasterza.

Bożena Dominiak

Wójt Gminy Grzegorzew

Chełmno, Ladorudzek, 10 września 2020 r.

Artykuł na profilu Facebook - Ład Boży